

Základná škola Osikov

VNÚTORNÝ PORIADOK ŠKOLY

Vnútorný poriadok školy obsahuje poriadok pre žiakov, pravidiel správania, hodnotenie a poriadok pre učiteľov. I keď súčasné znenie Vnútorného poriadku školy je záväzné pre pedagogických pracovníkov a žiakov školy, ide o otvorený materiál. Preto radi prijmeme pripomienky pedagogických pracovníkov, rodičov i žiakov školy. Je v našom záujme vytvoriť fungujúce, humánne a demokratické spoločenské normy tak, aby sme ich dodržiavaním vytvorili atmosféru pokojného, tvorivého a vysoko humánneho prostredia a vyhli sa zbytočným nedorozumeniam, konfliktom a stresom. Dodržiavanie vnútorného poriadku utvára dobré predpoklady na chod školy a jej bezpečnosť. Preto sú všetci zamestnanci a žiaci školy povinní tento poriadok dodržiavať.

Riaditeľstvo Základnej školy Osikov dňom 2.septembra 2019 vydáva tento vnútorný poriadok školy:

I.

Vyučovanie je organizované podľa rozvrhu hodín, ktorý je schválený riaditeľkou školy. Rozvrh hodín je umiestnený na stene v triedach.

Začiatok vyučovania je 7.15 hod. Vyučovacia jednotka trvá 45 minút, začína a končí zvonením. Prestávky medzi vyučovacími hodinami sú 10 min. Veľká prestávka trvá 20 minút.

Organizácia vyučovania:

1. hodina -	7.15 - 8.00 hod	
	Prestávka – 10 minút	
2.hodina -	8.10 – 8.55 hod.	
	Prestávka- 10 minút	
3.hodina –	9.05 - 9.50 hod.	
	Prestávka- 20 minút	
4.hodina –	10.10- 10.55 hod.	
	Prestávka- 10 minút	
5.hodina –	11.05- 11.50 hod.	
	Prestávka- 10 minút	
6.hodina –	12.00- 12.45 hod.	OBED – 45 minút

ŠKD vychádza z režimu školy a pre svoju špecifickú činnosť a prevádzku má vypracovaný vlastný poriadok.

**Pravidlá správania žiakov a udeľovanie výchovných opatrení boli
rozpracované na základe §20-§22 Vyhlášky MŠ SR z 23. júla 2008
o základnej škole.**

I. Dochádzka do školy

1. Žiak prichádza do školy včas, najneskôr 5 minút pred začiatkom vyučovania, aby sa mohol pripraviť na vyučovanie.
2. Ak žiak z vážnych dôvodov nestihne začiatok vyučovania na 1. vyučovaciu hodinu, oznámi dôvod svojho meškania vyučujúcemu.
3. Žiak chodí do školy čisto upravený, vkusne oblečený, primerane svojmu veku. Má prezuvky, ktoré by mali byť pohodlné, hygienicky nezávadné, mali by zabezpečovať bezpečný pohyb žiaka v škole. Športová obuv patrí do telocvične a na športoviská.
4. Pred vstupom do školy si žiak očistí obuv, v šatni sa prezuje a nepotrebný odev si odloží.
5. Ak sa žiak nemôže zúčastniť na vyučovaní, jeho zákonný zástupca je povinný oznámiť škole, bez zbytočného odkladu, príčinu jeho neprítomnosti.
6. Ak ochorie žiak alebo niektorá z osôb, s ktorými žiak býva, alebo je v trvalom styku na prenosnú chorobu, oznámi túto skutočnosť zákonný zástupca žiaka ihneď riaditeľovi školy.
7. Neprítomnosť žiaka v škole ospravedľňuje jeho zákonný zástupca. Vo výnimočných prípadoch, najmä ak sa jedná o častú neprítomnosť žiaka v škole, môže škola vyžadovať lekárske potvrdenie o chorobe žiaka, alebo iný úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti. Písomné ospravedlnenie, alebo úradný dokument potvrdzujúci

odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti predloží žiak alebo zákonný zástupca žiaka do troch dní od nástupu žiaka do školy.

8. Ak neprítomnosť žiaka trvá viac ako 5 po sebe nasledujúcich dní, vždy sa vyžaduje úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti.
9. Za dôvod ospravedlnenej neprítomnosti žiaka v škole sa uznáva najmä choroba žiaka, lekárom nariadený zákaz jeho dochádzky do školy, mimoriadne nepriaznivé poveternostné podmienky, mimoriadne udalosti v rodine žiaka a iné závažné udalosti, ktoré znemožňujú jeho účasť v škole podľa posúdenia riaditeľa školy.
10. Za neospravedlnenú neprítomnosť žiaka v škole sa považuje neprítomnosť žiaka na vyučovaní od prvej hodiny, ktorá nebola zákonným zástupcom žiaka ospravedlnená. Takéto prípady rieši riaditeľ školy, podľa platných predpisov a oznámi to zákonnému zástupcovi žiaka.
11. Žiak nesmie opustiť školu pred ukončením vyučovania podľa rozvrhu, v prípade potreby smie odísť skôr len ak si ho vyzdvihne zo školy zákonný zástupca.
 - a) Z jednej vyučovacej hodiny uvoľní žiaka vyučujúci, oznámi to triednemu učiteľovi
 - b) na 1 deň uvoľní žiaka triedny učiteľ
 - c) na viac ako 1 deň uvoľní žiaka riaditeľ školy, na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu.
12. Žiaci sa nesmú bezdôvodne bez dozoru učiteľa zdržiavať po skončení vyučovania v triede, v budove školy, ani v areáli školy.
13. Žiak sa pohybuje v areáli školy len v čase nevyhnutnom pre vyučovanie a mimoškolské aktivity organizované školou. Žiak je povinný šetriť areál školy, budovy, trávnaté plochy, stromy, pohybovať sa len po chodníkoch a voľných plochách /nie po parkových častiach/.

„ Školské vyučovanie musí mať presný poriadok tak, ako vládne presný poriadok v prírode. „

J.A. Komenský Veľká didaktika

II. Správanie sa na vyučovaní

1. Ku všetkým pedagógom a zamestnancom školy sa správajú zdvorilo a pri stretnutí sa zdravia pozdravom: „Dobré ráno. Dobrý deň. Dovidenia." Oslovenie učiteľov je pán, pani.
2. Žiak sa ohľaduplne správa aj ku svojim spolužiakom, je k nim tolerantný, neuráža ich, nevysmieva sa im, nepoužíva vulgarizmy, fyzické a psychické násilie, chráni zdravie svoje i svojich spolužiakov.
3. Keď vstúpi do triedy dospelá osoba, žiaci vstanú. Sadnú si na pokyn učiteľa. Žiaci nezdravia /nevstávajú/ na hodinách VYV, TEV, PVC, HUV a pri písaní kontrolných prác.
4. Žiak má právo zvoliť si svoje miesto v triede, ak svojim správaním neruší učiteľa a spolužiakov. V takomto prípade určí žiakovi miesto v triede triedny učiteľ alebo vyučujúci. Svoje miesto udržuje v čistote a poriadku.
5. Žiak sedí na vyučovaní slušne, pozorne sleduje učiteľov výklad a odpovede spolužiakov. Nenašepkáva, neodpisuje školské ani domáce úlohy. Zadané domáce úlohy nie je dovolené písať v škole / okrem ŠKD /.
6. Ak učiteľ osloví žiaka, /vyvolá ho k tabuli/ žiak sa postaví a odpovedá na otázky učiteľa. Učiteľ si môže zvoliť aj inú formu vyučovacej hodiny, kedy žiaci pri odpovediach nevstávajú. Tento spôsob vyučovania je učiteľ povinný oznámiť žiakom na začiatku vyučovacej hodiny.
7. Do školy je žiak povinný nosiť pridelené učebnice a školské potreby podľa rozvrhu hodín, prípadne podľa pokynov učiteľa.
8. Žiakom nie je dovolené nosiť do školy akékoľvek predmety, ktoré nie sú potrebné na vyučovanie, ohrozujú zdravie a bezpečnosť alebo majú veľkú cenu (väčšie množstvo peňazí, cenné veci,..). Drahé predmety nosia žiaci na vlastnú zodpovednosť. Škola neručí za stratu alebo poškodenie týchto predmetov.
9. Žiakom je zakázané používať mobilný telefón počas vyučovacej hodiny, v ŠKD a v záujmovom útvare.

10. Pri porušení bodu 9 bude žiakovi mobilný telefón uskladnený u riaditeľa školy a vrátený iba zákonnému zástupcovi žiaka.
11. Žiak má právo , aby mu nové poznatky boli vysvetlené zrozumiteľne, primerane jeho veku, aby sa na nejasnosti mohol opýtať svojich učiteľov. Pýta sa však taktne tak, aby čo najmenej rušil učenie sa ostatných spolužiakov.
12. Žiak má právo byť vypočutý a vyjadriť svoj názor. Ak sa chce niečo spýtať, alebo odpovedať, hlási sa zdvihnutím ruky. Ak je vyvolaný, odpovedá nahlas a zreteľne.
13. Žiak prichádza na vyučovanie pripravený. Veci potrebné na vyučovanie si pripraví cez prestávku.
14. Žiak si má vybrať taký spôsob prípravy na vyučovanie, aby získal čo najlepšie hodnotenie. Ak má žiak dojem, že jeho hodnotenie známkou nebolo úmerné jeho vedomostiam, môže slušne a taktným spôsobom upozorniť vyučujúceho na domnelé krivdy alebo nepravosti.
15. Ak sa žiak nemohol pripraviť na vyučovanie, prípadne niečo zabudol, ospravedlní sa vyučujúcemu na začiatku vyučovacej hodiny a určí dôvod nesplnenia si svojich povinností.
16. Na vyučovanie mimo triedy /informatická výchova, telesná výchova a iné/ sa presúvajú jedine podľa pokynov vyučujúceho.
17. Po skončení poslednej vyučovacej hodiny v triede je žiak povinný dať do poriadku svoje miesto: očistiť ho od odpadkov a vyložiť stoličku. Týždenníci zotru tabuľu mokrou handrou, zatvoria okná, skontrolujú vodovodné kohútiky. Na pokyn učiteľa žiaci opustia triedu, pod dozorom učiteľa odchádzajú do šatne, jedálne, alebo ŠKD.

„ V škole musí vládnuť disciplína, lebo škola bez disciplíny je ako mlyn bez vody. „

J.A. Komenský Veľká didaktika

III. Správanie sa žiakov cez prestávky

1. Žiak má právo cez prestávku na oddych a na desiatu. Právo na oddych majú aj ostatní spolužiaci. Preto žiak nie je nadmieru hlučný, nepôsobí rušivo na ostatných spolužiakov.
2. Počas prestávky žiak rešpektuje pokyny dozor konajúceho učiteľa a zároveň sa pripravuje na nasledujúcu vyučovaciu hodinu.
3. Počas malých prestávok žiaci zostávajú v triede. Akékoľvek problémy riešia prostredníctvom dozor konajúceho učiteľa.
4. Počas veľkej prestávky sa žiaci zdržiavajú len v určených priestoroch - na chodbe, v určenej časti areálu školy. Akýkoľvek iný pohyb po areáli školy, mimo areálu školy, bez vedomia dozor konajúceho učiteľa je neprípustný.
5. Nie je dovolené žiakom bez dôvodu vchádzať, alebo sa zdržiavať v inej triede, ako tej, do ktorej patrí.
6. Manipulovať so žalúziami, s oknami a iným zariadením triedy môže žiak len so súhlasom vyučujúceho.

V škole musia vládnuť mravy, lebo ako vraví Seneca: „ Najprv sa uč mravom, lebo múdrosť sa ťažko učí bez mravnosti . „

J.A. Komenský Veľká didaktika

IV. Správanie sa žiakov v zariadení školského stravovania

1. Žiak má právo stravovať sa v školskej jedálni MŠ Osikov.
2. V školskej jedálni sa žiak zdržiava jedine počas vydávania stravy, v čase nevyhnutnom pre konzumáciu stravy.
3. V školskej jedálni sa pohybujú len žiaci, ktorí sa tu stravujú, ostatní žiaci, ak chcú, čakajú na stravujúcich sa žiakov mimo školskej jedálne.
4. V jedálni sa žiak správa slušne, nevykrikuje, nerozpráva nahlas, neničí príbory ani obrusy.
5. Žiak dodržiava pokyny dozor konajúceho učiteľa, iných učiteľov a vychovávateľky.
6. Žiak rešpektuje nariadenia a pokyny vedúcej školskej jedálne, ako i kuchárov.
7. Žiak odnáša použitý riad k okienku, nechá po sebe čisté miesto, pri odchode od stola zasunie stoličku.

„ Škola má byť vo vnútri i vonku miestom lúbezným, vábiacim oči. „

J.A. Komenský Veľká didaktika

V. Starostlivosť o zdravie

1. Akékoľvek poranenia, ktoré sa vyskytli žiakovi počas vyučovania alebo pri mimoškolskej akcii organizovanej školou /krúžky, výlety, exkurzie, brigády, .../ sa zapisujú do knihy úrazov.
2. V prípade, že má žiak zdravotné problémy už doma, neprichádza do školy, ostáva doma a navštívi detskú lekárku. Ak sa jedná o 1 deň, môže doniesť písomné ospravedlnenie od rodičov.

3. V prípade, že sa žiak necíti zdravotne v poriadku počas vyučovania ohlási to ihneď vyučujúcemu alebo triednemu učiteľovi.
4. Každý žiak je povinný mať pri sebe alebo v triede vlastný uterák a mydlo.
5. Je prísne zakázané nosiť do školy, prechovávať, používať alebo rozširovať drogy, nelegálne, omamné látky ohrozujúce zdravie ako i predmety ohrozujúce zdravie.
6. K ochrane zdravia patrí aj správanie sa voči spolužiakom a dospelým osobám. Je prísne zakázané šikanovanie, psychické a fyzické násilie, ponižovanie osobnosti žiaka /nadávky, .../. Šikanovanie je trestný čin a v prípade zistenia bude oznámený polícii.
7. Pri akomkoľvek zistení činností uvedených v bode 6 je žiak povinný oznámiť to pedagogickému pracovníkovi školy alebo vedeniu školy.

„ Telo si zachováva sviežosť životosprávou zachovávajúcou mieru. V zdravom tele je aj zdravá myseľ. „

J.A. Komenský Veľká didaktika

VI. Starostlivosť o školské zariadenie, školské potreby, učebné pomôcky a učebnice

1. Zariadenie tried, steny, lavice, školské stoličky, tabuľa, skrinky, odpadový kôš, učebné pomôcky, obrazy a iný materiál v škole sú hodnoty, ktoré slúžia aj iným žiakom na viac rokov. Preto sú ich povinní šetriť.
2. Akékoľvek úmyselné poškodenie zariadenia školy, školských potrieb, školských pomôcok a učebníc spôsobuje škole finančné straty, ktoré musí nahradiť zákonný zástupca žiaka.
3. Žiaci sú povinní šetriť učebnice, nosiť ich do školy obalené, akékoľvek poškodenie učebnice alebo jej stratu hradí zákonný zástupca žiaka.

**VII. Správanie sa žiakov v záujmových
krúžkoch, na výletoch, exkurziách,
športových akciách, na súťažiach a na iných
mimoškolských akciách, organizovaných
školou alebo na ktorých sa škola zúčastňuje**

1. Povinná účasť je na krúžkoch alebo nepovinných predmetoch, do ktorých sa však žiak prihlásil dobrovoľne.
2. Na mimoškolských aktivitách sa môžu zúčastňovať len žiaci, u ktorých je záruka disciplinovaného správania sa a bezpodmienečného dodržiavania pokynov učiteľa. Preto učiteľ alebo vedúci záujmov. krúžku si žiakov vyberá.
3. Akákoľvek akcia mimo školy je organizačne náročná a vytvára zväčšené predpoklady pre možné zdravotné ohrozenie žiaka. Preto je nevyhnutné dodržiavať každý príkaz pedagogického pracovníka na akcii.
4. Pre všetky mimoškolské aktivity platia rovnaké ustanovenia školského poriadku ako v predošlých bodoch I-VI.

VIII. Správanie sa žiakov mimo školy

1. Za správanie sa žiakov mimo školy zodpovedá zákonný zástupca.
2. Akékoľvek porušenie zákona, narušenie medziludských vzťahov, konfliktov vyplývajúcich z problémov zo školy sú žiaci povinní hlásiť pedagogickým pracovníkom alebo vedeniu školy.

3. Aj na verejnosti žiak reprezentuje školu, preto je povinný správať sa slušne ku zamestnancom školy, k dospelým osobám, ku spolužiakom a ostatným ľuďom.
4. Každý žiak má právo požiadať pedagogického pracovníka o pomoc aj pri riešení svojich problémov mimo školy, informovať ho o možných prekážkach svojej prípravy na vyučovanie alebo o problémoch ohrozujúcich zdravý vývin svojej osobnosti

IX. Odmeny a výchovné opatrenia

1. Pri porušovaní školskej dochádzky sa postupuje podľa odstavca I. bod 11 - dochádzka, neospravedlnená neprítomnosť žiaka v škole:
 - do 3 vymeškaných vyučovacích hodín - napomenutie TU
 - viac ako 4 vymeškané vyuč. hodiny - do 1 dňa - pokarhanie RŠ
 - opakovanie 4 vyuč. hodiny alebo viac ako 1 vyuč. deň - znížená známka zo správania sa
 - viac ako 10 vyuč. hodín - oznámenie obecnému úradu, návrh na zastavenie vyplácania rodinných prídavkov
2. Pri porušení školského poriadku je žiakovi udelené výchovné opatrenie. Výchovné opatrenia sú nasledovné.
 - A) Opatrenie na posilnenie disciplíny žiaka sa ukladá po objektívnom prešetrení za závažné alebo opakované previnenie proti školskému poriadku školy. Toto opatrenie predchádza spravidla zníženiu stupňa zo správania.
 - B) Podľa závažnosti previnenia sa ukladá niektoré z opatrení, najmä napomenutie od triedneho učiteľa, pokarhanie od triedneho učiteľa, pokarhanie od riaditeľa.
 - C) Pokarhanie triednym učiteľom udeľuje triedny učiteľ so súhlasom riaditeľa po prerokovaní v pedagogickej rade. Riaditeľ udeľuje pokarhanie riaditeľom školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

D) O udelení výchovného opatrenia informuje riaditeľ preukázateľným spôsobom zákonného zástupcu žiaka. Výchovné opatrenie sa zaznamenáva žiakovi do triedneho výkazu alebo katalógového listu žiaka.

E) Udelenie zníženého stupňa zo správania podľa §55 ods. 6 písm. c) a d) zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa odôvodní v triednom výkaze alebo katalógovom liste žiaka.

F) Ak sa použije ochranné opatrenie podľa §58 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, riaditeľ bezodkladne privolá zákonného zástupcu žiaka, ktorý za žiaka preberá zodpovednosť.

3. Odmeny žiakov: Pochvala triedneho učiteľa - priebežne a na pedagogickej rade. Pochvala riaditeľa školy - pri mimoriadnych aktivitách v prospech školy, pri úspešnej reprezentácii školy - na pedagogickej rade za I. a II. polrok školského roku. Vecné odmeny pre žiakov - za úspešnú reprezentáciu školy, za mimoriadne aktivity v prospech školy - na záver školského roku odovzdá riaditeľ školy.

„ Disciplína sa má použiť proti tým, ktorí sa dopúšťajú poklesku - nie preto, že sa ho dopustili, ale aby sa ho nedopúšťali v budúcnosti. ”

J.A. Komenský Veľká didaktika

X. Povinnosti žiakov v ŠKD a ZÚ

1. O prijímaní žiakov do školského klubu rozhoduje riaditeľ školy.
2. Do školského klubu dochádzajú žiaci hneď po vyučovaní.
3. Svoj vrchný odev a aktovky si odkladajú na určené miesto. Veci, ktoré je možné zameniť, majú riadne označené. Stratu, alebo zámenu hlásia p. vychovávateľke.

4. Opustiť miestnosť ŠKD bez povolenia vychovávateľky a vedúcich útvarov nie je dovolené.
5. Žiak je povinný riadiť sa pokynmi p. vychovávateľky a vedúcich ZÚ, bezvýhradne plniť ich pokyny.
6. Za hry, knihy a iné pomôcky zodpovedá kolektív, alebo jednotliviec.
7. Na obed dochádzajú všetci žiaci spoločne pod vedením p. vychovávateľky.
8. Pred obedom si každý žiak umyje ruky. Pri obede dodržiava všetky pravidlá spoločenského stravovania v školskej jedálni.
9. Ak žiak ochorie, odhlásia ho rodičia zo stravovania v ŠJ, inak hradia aj nevybrané obedy.
10. Dochádzka prihlásených detí do ŠKD je povinná na základe záväznej prihlášky a zápisného lístka.
11. Zo závažných dôvodov môže byť dieťa uvoľnené zo ŠKD, pred stanoveným časom, musí však predložiť písomnú žiadosť rodičov.
12. Za žiaka, ktorý sa do ŠKD nedostavil, ale v škole bol, vychovávateľka nezodpovedá.
13. Vstup do miestností ŠKD cez pracovnú dobu nie je žiaduci, avšak pohovory s rodičmi mimo pracovnej doby sú vítané.
14. Každý žiak je povinný riadiť sa v ŠKD pravidlami školského poriadku, pri nedodržiavaní ŠP a poriadku ŠKD budú vyhovené príslušné opatrenia.
15. Žiaci majú prísny zákaz sadat' a vystupovať si na školské lavice. Na sedenie používajú stoličky, prípadne koberec. Každý žiak sa pohybuje krokom, nie behom. Zakazuje sa kľzať, šmýkať po zábradlí, preliezať plot .
16. Vo všetkých priestoroch ŠKD žiaci udržiavajú poriadok a čistotu.

PRÁVA ŽIAKOV

- Každý žiak má **právo na vzdelanie**, ktoré nemôže učiteľ alebo vychovávateľ porušovať vyhadzovaním žiaka z triedy, obmedzovaním jeho školskej dochádzky alebo jeho vylučovaním z určitých činností. Základné vzdelanie je bezplatné a povinné. Právo na vzdelanie je škola povinná zabezpečiť v rozsahu dvoch hodín aj žiakovi, ktorý bol rozhodnutím riaditeľa oslobodený od dochádzky do školy.
- Žiaci majú právo na vzdelávanie v materinskom jazyku.
- **Sloboda prejavu** - každý žiak má právo slovom alebo písmom vyjadrovať svoj názor, klásť otázky k učivu a dostať na ne odpoveď, slobodne sa rozhodovať o tom, ako bude chodiť upravený alebo oblečený. Táto sloboda však nemôže byť absolútna - nemožno tolerovať prejavy, ktoré by vyzývali k rasovej, národnostnej či inej forme neznášanlivosti; kladenie otázok nemôže svojím rozsahom obmedzovať právo ostatných žiakov na vzdelanie; oblečenie a úprava žiaka musia byť v súlade so základnými hygienickými požiadavkami, nemožno tolerovať prejavovanie výtvarných alebo iných názorov formou poškodzovania školského majetku (sprejerstvo, vandalizmus).
- Žiak má **právo na názor** - učiteľ má dávať dieťaťu čo najväčší priestor pre vyjadrenie vlastného názoru, postojov, vlastnej tvorivosti, nezameriavať sa len na pamäťové reprodukcie. Žiak má právo na slobodné vyjadrovanie názorov vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú. V tejto súvislosti má žiak aj právo na omyl, zmenu názoru a právo na vývin.
- **Zákaz diskriminácie** znamená , že so žiakmi treba zaobchádzať na základe princípu rovnosti, že pre nich platia všetky práva bez ohľadu na rasu, farbu pleti, pohlavie, etnický a lebo sociálny pôvod, majetok, politické alebo iné zmýšľanie, náboženstvo, telesnú alebo duševnú nespôsobilosť. Rešpektovať treba ustanovenia zákona č. 365/2004 Z.z. (antidiskriminačný zákon)
- **Sloboda myslenia, svedomia, náboženstva** - každý žiak má právo vybrať si náboženstvo alebo byť bez vyznania, nikto nemá právo vytvárať na neho alebo jeho rodičov nátlak, obmedzovať ho alebo zosmiešňovať ohľadom jeho náboženstva a filozofického presvedčenia. To sa týka aj rozhodovania pri výbere vyučovania náboženskej výchovy alebo etickej výchovy.

- Žiak má právo na informácie týkajúce sa jeho osoby, výchovno - vzdelávacieho programu školy a možností, ktoré pre žiaka ponúka. Každý žiak má právo poznať vnútorný poriadok školy zahŕňajúci práva a povinnosti žiakov a Dohovor o právach dieťaťa.
- Každý žiak má **právo na objektívne hodnotenie**. Vyučujúci musí žiakom základných škôl oznamovať výsledok každej klasifikácie a hodnotenia, po ústnom vyskúšaní oznámiť výsledok ihneď. Výsledok klasifikácie písomných prác musí oznámiť žiakovi a predložiť k nahliadnutiu do 15 dní; nepreťažovať žiakov a tak ohrozovať ich zdravý telesný a duševný vývoj. Termín písomnej skúšky, ktorá má trvať viac ako 25 minút a termín kontrolnej písomnej práce prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania; v jednom dni môžu žiaci robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru.
- **Právo na ochranu zdravia** - úlohou učiteľov je vytvárať zdravé prostredie, resp. vytvárať zdravú klímu triedy a školy a postupovať pri výchove tak, aby si žiaci postupne sami vedeli chrániť svoje právo na zdravý spôsob života. Škola zabezpečuje pre žiakov stravovanie v školskej jedálni. Pri vzniku školského úrazu sa žiak okamžite obráti na vyučujúceho, alebo dozor konajúceho učiteľa.
- **Právo na ochranu pred fyzickým a psychickým násilím, využívaním a zanedbávaním** - voči žiakovi nemôžu byť uplatnené disciplinárne opatrenia, pri ktorých by dochádzalo k ponižovaniu jeho ľudskej dôstojnosti (bitie, nadávky, zadržiavanie žiaka v škole po vyučovaní proti jeho vôli ...), žiak nesmie vykonávať prácu na úkor jeho zdravia a vzdelania.
- **Právo na ochranu súkromia, cti a povesti** - vyjadrovanie učiteľa týkajúce sa hodnotenia vedomostí, zručností a postojov žiakov a ich zverejňovaniu nemôžu žiaka urážať a ponižovať, negatívne ovplyvňovať jeho postavenie v skupine spolužiakov. O žiakoch možno zhromažďovať len základné údaje týkajúce sa identifikácie osoby, údaje sa jeho zdravia a mentálnej identity. Zhromažďované údaje treba chrániť pred prístupom nepovolaných osôb a zachovať o nich mlčanlivosť. Rovnako nemožno zasahovať do rodinných vzťahov žiaka, porušovať listové tajomstvo, vystavovať žiaka ponižujúcim prehliadkam apod.
- **Právo na ochranu a pomoc** - dieťa má byť za každých okolností medzi prvými, ktorým sa poskytne ochrana a pomoc. Preto má žiak právo na kompetentný dozor zo strany pedagogických zamestnancov, na ochranu pred šikanovaním. Za prejavy

šikanovania sa považuje vyžadovanie služieb, peňazí, jedla, vyhrázaním sa zabitím, bitie, verbálne a fyzické ponižovanie. Pri prejavoch šikanovania sa žiak okamžite obráti na vyučujúceho, alebo dozor konajúceho učiteľa.

- **Právo na pokojné zhromažďovanie sa a združovanie** - žiak sa môže zúčastniť na pokojnom zhromaždení, žiaci ho však môžu zvolávať až po dovŕšení 18 rokov veku. Žiaci majú právo združovať sa na základe dobrovoľnosti v detských a mládežníckych organizáciách, záujmových a športových krúžkov, aktivít organizovaných školou.
- **Právo na odpočinok a voľný čas, na účasť na hre a oddychovej činnosti; slobodnú účasť na kultúrnom živote a umeleckej činnosti** - pri tvorbe rozvrhu treba rešpektovať zásady psychohygieny - vyučovacie hodiny nemôžu vyučujúci predlžovať alebo svojvoľne skracovať prestávky. Žiakov nemožno zbytočne preťažovať zadávaním úloh, stredajšia popoludnie je určené na mimoškolskú záujmovú činnosť a na oddych žiaka. V tomto čase učitelia neukladajú písomnú domácu prípravu.
- **Právo na ochranu pred drogovými závislosťami** - v priestoroch školy je prísny zákaz fajčenia; zákaz prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou alkoholické nápoje, drogy a používať ich.
- **Právo na spravodlivý proces** - žiak má byť vypočutý, keď mu hrozia sankcie z porušenia školského poriadku, aby sa mohol k veci slobodne vyjadriť a obhájiť sa.
- **Právo na multikultúrne prostredie** možno napĺňať umožnením spoznávania kultúr národnostných menšín a etnických skupín žijúcich v SR.

Aj pedagogickí a ostatní zamestnanci škôl a školských zariadení majú právo na nedotknuteľnosť osoby, právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, cti a povesti, právo na ochranu zdravia, informácie, právo na názor, slobodu prejavu, myslenia, svedomia, ktoré nemôžu žiaci svojvoľne porušovať.

Memorandum dieťaťa a jeho práva

Memorandum dieťaťa:

- Nerozmaznávajte ma. Viem veľmi dobre, že nemusím dostať všetko, čo si pýtam. Iba vás skúšam.
- Nebojte sa byť na mňa rózni. Mám to radšej. Umožňuje mi to vedieť, na čom som.

- Nepoužívajte voči mne silu. To ma učí, že všetko sa dá dosiahnuť iba silou. Budem odpovedať oveľa pohotovejšie, keď budem vedené.
- Neprotirečte si. To ma mätie a núti vyhýbať sa.
- Nedávajte sľuby, možno ich nebudete schopní dodržať a to by podkopávalo moju dôveru vo vás.
- Nedajte sa nachytať na moje provokácie, keď hovorím a robím niečo lep preto, aby som vás nahneval. Inak sa budem snažiť o viac „víťazstiev“.
- Nebuďte veľmi rozčarovaní, keď hovorím „Nenávidím vás“. Nemyslím to tak, ale chcem, aby ste cítili ľútosť nad tým, čo ste mi urobili.
- Nesnažte sa, aby som sa cítil menší než som. Budem na to reagovať tým, že sa budem správať ako „veľké zviera“.
- Nerobte za mňa veci, ktoré sám neurobím. Potom sa cítim ako dieťa a môžem vás aj naďalej zapriať do svojich služieb.
- Nepripustite, aby sa venovalo priveľa pozornosti mojim zlým zvykom. To ma iba povzbudí v nich ďalej pokračovať.
- Nenapomínajte ma pred ľuďmi. Budem na to lepšie reagovať, ak mi to poviete potichu v súkromí.
- Nesnažte sa diskutovať o mojom správaní ešte počas konfliktu. Vtedy vás nevelmi počúvam a spolupráca bude dokonca horšia. Je v poriadku hovoriť o tom ale nechajte to na neskôr.
- Nesnažte sa, aby som cítil, že moje chyby sú hriechy. Musím sa učiť robiť chyby bez nejakého pocitu, že nie som dobrý.
- Nezapárajte. Ak to budete robiť budem sa brániť tým, že sa budem tváriť ako hluchý.
- Nechcete, aby som vysvetľoval svoje správanie. Niekedy naozaj neviem prečo som to urobil.
- Nevynášajte priveľa moju počestnosť. Často sa zo strachu uchýľujem ku klamstvu.
- Nezapúdajte, že rád experimentujem. Z toho sa učím, takže prosím vás, znášajte to.
- Neochraňujte ma pred dôsledkami. Potrebujem ich poznať zo skúseností.
- Nevenujte priveľa pozornosti mojim drobným ochoreniam. Môžem si zvyknúť tešiť sa chorôb, ak sa mi pri tom venuje priveľa pozornosti.

- Neodstrkujte ma, keď kladiem poctivé otázky. Ak tak urobíte, zistíte, že som sa prestal vypytovať a hľadám informácie niekde inde.
- Neodpovedajte na „bláznivé“ alebo bezvýznamné otázky. Ak tak budete robiť, zistíte, že len chcem, aby ste sa so mnou zaoberali.
- Ani nenaznačujte, že ste perfektní alebo neomylní. Boli by to na mňa priveľké požiadavky.
- Nebojte sa, že so mnou trávite iba málo času. Ráta sa, ako ho spolu trávime.
- Nechcem, aby moje obavy vzbudili vašu starosť. Potom sa budem obávať ešte viac. Ukážte mi prejav odvahy.
- Nezabúdajte, že sa mi nemôže dariť bez veľkého pochopenia a povzbudzovania. Ale niekedy sa zabúda na pochvalu, hoci je poctivo zaslúžená. Na pokarhanie sa však nezabúda.
- Zaobchádzajte so mnou ako so svojimi priateľmi. Potom aj ja budem vašim priateľom. Zapamätajte si, že sa viac naučím zo vzoru ako z kritiky.

A okrem toho: MILUJEM VÁS, MILUJTE AJ VY MŇA...

Práva dieťaťa:

- Právo na rovnosť bez rozdielu rasy, náboženstva, pôvodu a postavenia.
- Právo na zdravý duševný a telesný rozvoj.
- Právo na meno a štátnu príslušnosť.
- Právo na výživu, bývanie a zdravotnícke služby.
- Právo na zvláštnu opateru pri telesnom, duševnom alebo sociálnom postihnutí.
- Právo na lásku, porozumenie a starostlivosť.
- Právo na bezplatné vzdelávanie, hru a zotavenie.
- Právo na prednostnú ochranu a pomoc.

- Právo na ochranu pred diskrimináciou a na výchovu v duchu znášanlivosti, viery a bratstva.
- Právo na ochranu pred zanedbávaním, krutosťou a využívaním.

X. PORIADOK PRE UČITEĽOV

Práva učiteľov:

1. Učiteľ má právo i povinnosť získavať a udržiavať svoje hlboké a špeciálne vedomosti permanentným vzdelávaním. Má mať vytvorené podmienky vo forme pracovných úľav pre ďalšie vzdelávanie, na účasť na rôznych seminároch a kurzoch a iných vzdelávacích príležitostiach.
2. Učiteľ má právo na optimálne pracovné podmienky, aby sa mohol plne sústrediť na plnenie svojich profesijných úloh.
3. Učiteľ má akademickú slobodu pri plnení profesionálnych povinností. Ako vysoko kvalifikovaný odborník sám rozhoduje o najvhodnejších učebných pomôckach a vyučovacích metódach pre svojich žiakov.
4. Učiteľ má právo na taký spôsob kontroly, aby ho stimuloval a pomáhal mu pri vykonávaní pracovných úloh.
5. Učiteľ má právo byť oboznámený so svojím osobným ohodnotením.
6. Učiteľ má právo odvolať sa voči hodnoteniam, ktoré považuje za neoprávnené.
7. Učiteľ má slobodu v používaní takých spôsobov hodnotenia a klasifikácie žiakov, ktoré považuje za užitočné pre ďalší rozvoj žiakov, v konečnom hodnotení však musí použiť platnú klasifikačnú stupnicu a musí zaručiť, aby jednotliví žiaci neboli úmyselne nespravodlivo ohodnotení.
8. Učiteľ má právo byť chránený pred neobjektívnym alebo neoprávneným zasahovaním rodičov alebo iných ľudí do záležitostí, ktoré sú výlučne otázkou profesionálnych povinností učiteľa, má sa však usilovať o úzku spoluprácu učiteľov a rodičov.
9. Keďže učiteľ je cenným odborníkom, má právo na takú organizáciu práce zo strany vedenia školy, aby sa zabránilo neracionálnemu využívaniu jeho času a energie.

Povinnosti učiteľov:

1. Učiteľ je povinný neustále skvalitňovať a prehĺbovať účinnosť výchovno-vzdelávacieho procesu, za výsledky ktorého zodpovedá.
2. Zabezpečuje súlad výchovy a vzdelávania a starostlivosť o zdravý vývoj žiakov.
3. Postupuje podľa schválených pedagogických dokumentov a pedagogicko-organizačných pokynov.
4. Plní vyučovaciu povinnosť a povinnosť výchovnej práce v určenej miere a vykonávajú činnosti súvisiace s vyučovaním a výchovnou činnosťou.
5. Zvyšuje odbornú úroveň svojej práce vzdelávaním, samostatným štúdiom alebo v organizovaných formách ďalšieho vzdelávania, ak to vyžaduje potreba, je povinný zúčastniť sa aj počas zimných alebo jarných prázdnin sústreďení alebo konzultácií a pod.
6. Spolupracuje so zákonnými zástupcami žiakov a verejnosťou pri utváraní dobrých vzťahov so školou, na požiadanie zákonných zástupcov informuje ich na triednych schôdzkach, prípadne na inej dohodnutej schôdzi o prospechu, správaní a dochádzke žiakov, a to ústne alebo písomne.
7. Podporuje rozvoj záujmovej činnosti žiakov vo výchove mimo vyučovania a podľa svojich možností sa aj zúčastňuje na tejto činnosti.
8. Vede žiakov k dodržiavaniu hygienických zásad a zásad bezpečnej práce vo všetkých predmetoch a zvlášť v predmetoch alebo činnostiach (plavecký výcvik, exkurzie, výlety a pod.), kde je zvýšené ohrozenie zdravia žiakov.
9. Vede žiakov k uvedomenému dodržiavaniu pravidiel správania a k ochrane školského zariadenia a ostatného vlastníctva pred stratou, zničením a zneužitím.
10. Stará sa o hospodárne zaobchádzanie s učebnicami, školskými potrebami a učebnými pomôckami.
11. Je povinný dodržiavať všetky platné legislatívne a hygienické predpisy týkajúce sa výchovno-vzdelávacieho procesu.
12. Každý učiteľ je povinný monitorovať zmeny v správaní, prípadne v celkovom fyzickom a psychickom stave žiaka a v prípade odôvodneného podozrenia na zanedbávanie, sexuálne zneužívanie, v účasti žiaka na šikanovaní, užívaní alebo šírení drog má tieto skutočnosti okamžite hlásiť riaditeľovi školy, ktorý zariadi ďalší postup.

